N E W S L E T T E R
BIEŻĄCA INFORMACJA PRAWNA
21/10/2020 godz. 14:00

A.M. Jesiołowscy - Finanse Sp. z o.o.
ul. Józefitów 2/4, 30-039 Kraków
Tel: +48 12 423 22 41

DLA BIZNESU

Ochrona prawna przed sanepidem (rady w postępowaniu administracyjno-karnym)

W związku z zaostrzeniem się pandemii coraz bardziej odczuwalne stają się działania władzy publicznej o charakterze represyjnym. Wobec systemu nieprecyzyjnych i często tworzonych na szybko przepisów prawnych takich jak Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16.10 wprowadzających na nowo **ograniczenia**, częściowo dotykające działalność gospodarczą, łatwo o błędy, niedopatrzenia czy też zwykły wyraz sprzeciwu ze strony przedsiębiorców. Słynne stały się już przypadki organizacji zawodów sportowych lub spotkań religijnych w siłowniach i punktach fitness. Niezależnie jednak od zasadności i stylu wprowadzanych przepisów przedstawiamy praktyczne rady dotyczące postępowania w razie nałożenia na Przedsiębiorcę administracyjnych kar pieniężnych (zwłaszcza przez sanepid).

Przypomnijmy! Tarcza antykryzysowa 1.0 (Ustawa z dnia z dnia 31 marca 2020 r. – o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19) oprócz rozwiązań o charakterze pomocowym wprowadziła także wiele obostrzeń odczuwalnych w życiu codziennym. Jednym z najistotniejszych jest możliwość nakładania administracyjnych **kar pieniężnych za niestosowanie się ustanowionych w stanie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nakazów, zakazów lub ograniczeń** oraz za niewykonanie **decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii.**

Pomimo, że mamy tu do czynienia z postępowaniem administracyjnym, a więc, wydawać by się mogło, mniej represyjnym niż postępowanie wykroczeniowe, **sankcje w nim stosowane są dużo bardziej dotkliwe**, zaś sam **tryb prowadzenia postępowania nie jest oparty o gwarancje procesowe przewidziane na gruncie prawa karnego (m.in. brak zasady domniemania niewinności).** O ile bowiem w postępowaniu wykroczeniowym maksymalna wysokość grzywny wynosi co do zasady: 500 zł (w postępowaniu mandatowym) i 5000 zł (w postępowaniu sądowym), to przy karach administracyjnych wydawanych na podstawie art. 48a ustawy **5000 zł wynosi minimalna wysokość kary, maksymalna zaś może dochodzić nawet do 30 000 zł.**

Zgodnie ze wspomnianym powyżej przepisem, administracyjnym karom pieniężnym w wysokości od 5000 zł do 30 000 zł podlega osoba, która:

- nie przestrzega czasowego ograniczenia określonego sposobu przemieszczania się,
- narusza obowiązek poddania się kwarantannie,
- narusza nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów,
- narusza nakaz lub zakaz przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach,
- narusza zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie.

Z kolei osoba, która narusza:

- czasowe ograniczenie lub zakaz obrotu i używania określonych przedmiotów lub produktów spożywczych lub
- czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły

- podlega administracyjnej karze w wysokości od 10 000 zł do 30 000 zł.

Taka sama kara grozi osobom (głównie przedsiębiorcom), które naruszają:

- czasowe ograniczenie funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy,
- **zakaz organizowania widowisk i innych zgromadzeń ludności,**
- **obowiązek wykonania określonych zabiegów sanitarnych**, jeżeli wykonanie ich wiąże się z funkcjonowaniem określonych **obiektów produkcyjnych, usługowych, handlowych lub innych obiektów,**
- czasowe ograniczenie określonych zakresów działalności przedsiębiorców,
- czasowe ograniczenie korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązek ich zabezpieczenia.

Z kolei karze od 5 000 zł do 10 000 zł podlegają osoby które nie przestrzegają:

- nakazu udostępnienia nieruchomości, lokali, terenów i dostarczenia środków transportu do działań przeciwepidemicznych przewidzianych planami przeciwepidemicznymi,
- **obowiązku przeprowadzenia szczepień ochronnych**, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy, oraz grupy osób podlegające tym szczepieniom, rodzaj przeprowadzanych szczepień ochronnych,

Newsletter jest dostarczany bezpłatnie przede wszystkim Klientom A.M. Jesiołowscy – Finanse Sp. z o.o.
Treść biuletynu nie jest formą doradztwa prawnego.

A.M. Jesiołowscy - Finanse Sp. z o.o.
ul. Józefitów 2/4, 30-039 Kraków
Tel: +48 12 423 22 41

- **obowiązku poddania się badaniom lekarskim** oraz stosowaniu innych **środków profilaktycznych** i zabiegów przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie (przez te inne środki profilaktyczne rozumie się m.in. obowiązek zakrywania ust i nosa).

Wniosek do powiatowego inspektora sanitarnego o niewszczynanie postępowania administracyjnego

Nałożenie powyższych kar następuje w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. W praktyce procedura wygląda następująco: po zatrzymaniu i wylegitymowaniu przez organ (najczęściej Policję lub Straż Miejską) osoby naruszającej jeden z opisanych w pkt II. obowiązków zachowania się, funkcjonariusz przeprowadza wywiad dotyczący okoliczności popełnionego naruszenia, zapisuje ewentualne wyjaśnienia sprawcy i sporządzoną notatkę służbową ze zdarzenia przesyła do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (decyduje miejsce naruszenia, nie zaś miejsce zamieszkania/zameldowania sprawcy), który zasadniczo na podstawie notatki wydaje decyzję o nałożeniu kary w przewidzianej wysokości.

UWAGA! Zgodnie z art. 48a ust. 4 ustawy, decyzja w sprawie kary pieniężnej podlega natychmiastowemu wykonaniu z dniem jej doręczenia, zaś decyzję tę doręcza się niezwłocznie. Warto więc zauważyć, że cała procedura może odbyć się praktycznie bez naszego udziału, bowiem zarówno w momencie sporządzania notatki policyjnej, jak i wydawania decyzji nasza aktywność jest ograniczona. Dlatego też w przypadku znalezienia się w tego typu sytuacji **należy od samego początku zadbać o prawidłowe zabezpieczenie naszych interesów.** Dobrym pomysłem może być rejestrowanie przebiegu interwencji prowadzonej przez funkcjonariusza, jak również sporządzania przez niego notatki służbowej (gdyż to na podstawie jej treści sanepid wyda decyzję o nałożeniu na nas kary). **Warto już w momencie interwencji poprosić o możliwość wykonania zdjęcia sporządzonej notatki**, gdyż zaoszczędzi nam to późniejszego składania wniosku do sanepidu o dostęp do akt sprawy (w przypadku odmowy funkcjonariusza, należy powołać się na art. 73 § 1 zdanie 1 k.p.a., zgodnie z którym strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów.

Po uzyskaniu notatki i stwierdzeniu (w oparciu o jej treść), iż nie naruszyliśmy żadnej normy prawnej (lub naruszone przepisy zostały wprowadzone niezgodnie z konstytucją), należy **działać możliwie szybko**, gdyż każdy dzień zwłoki powoduje, iż bardziej prawdopodobne staje się wydanie przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego decyzji o nałożeniu na nas kary. W tym celu wskazana jest oczywiście wcześniejsza konsultacja prawna i uzyskanie profesjonalnej porady. Jednak nawet bez niej warto uprzedzić działania sanepidu i niezwłocznie skierować **wniosek o niewszczynanie postępowania administracyjnego** w związku z okolicznościami niniejszej sprawy. W uzasadnieniu należy wyjaśnić, dlaczego nasze zachowanie było prawnie irrelewantne (nieszkodliwe), zaś decyzja funkcjonariusza na skierowaniu sprawy do sanepidu – niesłuszna.

Wniosek o dopuszczenie strony do udziału w postępowaniu administracyjnym oraz złożenie wniosków dowodowych

Jeśli nie udało nam się wykonać zdjęcia notatki policyjnej, warto złożyć wniosek o dostęp do akt sprawy (skierowany już bezpośrednio do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego). Po uzyskaniu dostępu do akt i złożeniu wniosku o niewszczynanie postępowania, sprawa może zostać umorzona, bądź też kontynuowana. W przypadku nieuwzględnienia naszego wniosku i wszczęcia postępowania przez sanepid, **w żadnym wypadku nie należy biernie oczekiwać na decyzję.** Jeśli dysponujemy nagraniem z interwencji Policji, Straży Miejskiej, czy innego organu, który skierował finalnie sprawę do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, wskazanym będzie złożenie wniosku o dopuszczenie nas (jako strony) do udziału w postępowaniu administracyjnym. Stosownie bowiem do treści art. 10 § 1 k.p.a., organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Co więcej, jeśli dysponujemy innymi dowodami w sprawie, które przemawiają na naszą korzyść, np. zeznaniami świadków zdarzenia, dokumentami, czy ekspertyzami, powinniśmy w powyższym piśmie zawrzeć wnioski dowodowe. Jak bowiem wskazuje treść art. 78 § 1 k.p.a, żądanie strony dotyczące przeprowadzenia dowodu należy uwzględnić, jeżeli przedmiotem dowodu jest okoliczność mająca znaczenie dla sprawy. Wniesienie takiego żądania może ponadto odroczyć moment wydania decyzji, gdyż stosownie do brzmienia art. 79 § 1 k.p.a., strona powinna być zawiadomiona o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu ze świadków, biegłych lub oględzin przynajmniej na siedem dni przed terminem.

Newsletter jest dostarczany bezpłatnie przede wszystkim Klientom A.M. Jesiołowscy – Finanse Sp. z o.o.
Treść biuletynu nie jest formą doradztwa prawnego.

A.M. Jesiołowscy - Finanse Sp. z o.o.
ul. Józefitów 2/4, 30-039 Kraków
Tel: +48 12 423 22 41

Zaskarżenie decyzji do organu II instancji w ramach postępowania administracyjnego

Jeśli jednak doszło do wydania przez organ I instancji decyzji nakładającej na nas administracyjną karę pieniężną, nadal nie powinniśmy się poddawać. W postępowaniu administracyjnym obowiązuje model 2+2 (dwie instancje postępowania administracyjnego oraz 2 instancje postępowania sądowoadministracyjnego) Od wydanej przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego jako organu pierwszej instancji decyzji przysługuje nam odwołanie – należy je złożyć **w terminie 14 dni od dnia doręczenia nam decyzji** do organu II instancji, którym zasadniczo będzie państwowy wojewódzki inspektor sanitarny (pismo składamy jednak za pośrednictwem organu I stopnia). Będzie tu miał bowiem zastosowanie przepis art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. – o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wedle którego: „W postępowaniu administracyjnym organami wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego są:

1)w stosunku do państwowego powiatowego i państwowego granicznego inspektora sanitarnego - państwowy wojewódzki inspektor sanitarny;

2) w stosunku do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego - Główny Inspektor Sanitarny.”.

Co istotne, **nie należy obawiać się, iż po wniesieniu odwołania nasza sytuacja ulegnie pogorszeniu** np. z kary w wysokości 5 000 zł wzrośnie do 10 000 zł. Wręcz przeciwnie, w postępowaniu administracyjnym obowiązuje zasada którą wyraża art. 139 k.p.a. **Zgodnie z tym przepisem, organ odwoławczy nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub rażąco narusza interes społeczny.** Jeśli więc otrzymaliśmy karę w danej wysokości, to po wniesieniu odwołania nasza sytuacja może tylko ulec poprawie, w najgorszym więc przypadku decyzja organu I instancji zostanie utrzymana.

Natychmiastowa wykonalność decyzji i możliwość jej wstrzymania

Niestety o ile w klasycznym postępowaniu administracyjnym decyzja podlega wykonaniu dopiero w sytuacji, gdy stanie się ostateczna, o tyle w przypadku niektórych postępowań (w tym tych związanych z koronawirusem) **przyjęto zasadę natychmiastowej wykonalności**. Zgodnie z takim modelem, nawet w sytuacji wniesienia odwołania ukarany (jeszcze nie prawomocnie) obywatel ma obowiązek uiścić karę, zaś w przypadku niedopełnienia tego obowiązku odpowiednia kwota podlega niezwłocznej egzekucji.

Powyższemu mechanizmowi można przeciwdziałać jedynie poprzez **złożenie wniosku o wstrzymanie natychmiastowej wykonalności decyzji**. Najlepiej złożyć taki wniosek niezwłocznie po doręczeniu nam decyzji wydanej w I instancji, gdyż każdy dzień bierności grozi zajęciem naszych środków. Można też wnieść o to w odwołaniu od decyzji, powołując się przy tym na treść art. 135 k.p.a., zgodnie z którym organ odwoławczy może w uzasadnionych przypadkach wstrzymać natychmiastowe wykonanie decyzji. Nie należy oczywiście zapomnieć o wyczerpującym i przekonywującym uzasadnieniu.

Zaskarżenie ostatecznej decyzji administracyjnej do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego

W momencie utrzymania niekorzystnej decyzji organu odwoławczego, staje się ona ostateczna, jednak nie jest jeszcze prawomocna. **W terminie 30 dni** od dnia doręczenia decyzji organu II instancji **przysługuje nam skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego** (WSA), która uruchamia dwuinstancyjny etap postępowania sądowoadministracyjnego (od wyroku WSA przysługuje jeszcze skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego). W razie dotychczasowego niepowodzenia przed organami administracyjnymi, należy z całą mocą rekomendować poszkodowanym stronom wejście na drogę postępowania sądowoadministracyjnego. Pojawiające się bowiem opinie o braku podstaw do nakładania kar administracyjnych w powyższym trybie i w tak dużej wysokości dają uzasadnioną nadzieję, iż wyroki sądów administracyjnych w tych sprawach **będą w większości korzystne dla obywateli.**

Źródło: Opracowanie własne A.M. Jesiołowscy-Finanse

Newsletter jest dostarczany bezpłatnie przede wszystkim Klientom A.M. Jesiołowscy – Finanse Sp. z o.o.
Treść biuletynu nie jest formą doradztwa prawnego.